

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA DINH ĐỘC LẬP (TÊN THƯỜNG GỌI LÀ HỘI TRƯỜNG THỐNG NHẤT)

• TS. Trịnh Thị Hòa^(*), CN. Nguyễn Thị Bội Uy^(**)

Tóm tắt

Dinh Độc Lập là di tích quốc gia đặc biệt, có giá trị lịch sử, văn hóa to lớn. Mô hình quản lý di tích Dinh Độc Lập trong những năm qua đã vận hành tương đối hiệu quả và đạt được những thành tựu nhất định tuy cũng gặp không ít khó khăn, thách thức, nhất là trước những yêu cầu và nhiệm vụ mới đặt ra. Các giải pháp được đề xuất sẽ góp phần quan trọng vào việc nâng tầm giá trị di tích lịch sử văn hóa đặc biệt này.

Từ khóa: Di tích, Dinh Độc Lập, quản lý.

1. Khái quát về Dinh Độc Lập

Di tích Dinh Độc Lập được hình thành cùng với những biến thiên lớn lao của lịch sử. Dinh Độc Lập tọa lạc trong một khuôn viên rộng khoảng 12ha, nằm gọn trong khu vực được giới hạn bởi bốn đoạn đường: Nam Kỳ Khởi Nghĩa, Nguyễn Du, Huyền Trân Công Chúa, Nguyễn Thị Minh Khai và được xây dựng trên nền dinh thự cổ Norodom (*).

Dinh Độc Lập với kiểu dáng như hiện nay được xây dựng từ ngày 1 tháng 7 năm 1962, khánh thành ngày 31 tháng 10 năm 1966 và trở thành nơi làm việc của cơ quan đầu não của chế độ Việt Nam Cộng hòa. Sau năm 1975, cùng với sự sụp đổ của chính quyền Sài Gòn, Dinh Độc Lập trở thành di tích văn hóa - lịch sử, là tài sản vô giá của nhân dân Việt Nam.

Với giá trị to lớn về lịch sử - văn hóa của Dinh Độc Lập, tại kỳ họp thứ nhất của Quốc hội khóa VI, ngày 25/6/1976 của nước ta, Dinh Độc Lập đã được được Bộ Văn hóa - Thông tin đặc cách xếp hạng là di tích lịch sử - văn hoá và thuộc loại Di tích quốc gia đặc biệt với tên gọi “Di tích lịch sử - văn hoá Dinh Độc Lập” (Quyết định số 77A/ VHQPĐ ngày 25/6/1976 của Bộ văn hóa). Trong hệ thống di tích ở nước ta hiện nay, Dinh Độc Lập là một trong 48 di tích quốc gia đặc biệt

của cả nước và là một trong 10 di tích được xếp hạng di tích quốc gia đặc biệt trong đợt đầu tiên theo Quyết định số 1272/QĐ-TTg ngày 12/8/2009 của Thủ tướng Chính phủ.

Về mặt cơ cấu tổ chức, hiện nay, bộ máy tổ chức nhân sự của di tích Dinh Độc Lập bao gồm: 1 Giám đốc, 3 Phó Giám đốc giúp việc, 5 phòng chức năng và 3 nhà khách trực thuộc với số lượng cán bộ, nhân viên là 238 người và hơn 100 lao động công nhật, thời vụ, cộng tác viên.

Về mặt hành chính, theo các quy định hiện hành, di tích Dinh Độc Lập hiện nay trực thuộc Văn phòng Chính phủ. Dinh Độc Lập (tên thường gọi là Hội trường Thống Nhất) đang là đơn vị sự nghiệp có thu. Để nâng cao hiệu quả quản lý, Ban lãnh đạo di tích Dinh Độc Lập đã tăng cường việc phân cấp, phân công thêm nhiệm vụ cho cấp dưới nên các Phó Giám đốc, các trưởng phòng đã có sự chủ động hơn trong công việc và có điều kiện thể hiện vị trí, vai trò lãnh đạo của mình.

2. Hiệu quả hoạt động của mô hình quản lý Dinh Độc Lập

2.1. Thực hiện nhiệm vụ chính trị - xã hội

Sau năm 1975 đến nay, Dinh Độc Lập đã tổ chức chu đáo và an toàn tuyệt đối việc tiếp đón và phục vụ các hoạt động của các đồng chí lãnh đạo cao cấp của Đảng và nhà nước ta. Đồng thời, tổ chức phục vụ việc tiếp đón các nguyên thủ quốc gia của các nước hội đàm, ký kết các văn kiện quan trọng, các đoàn ngoại giao cấp cao các nước đến thăm và làm việc tại Thành phố Hồ Chí Minh. Dinh Độc Lập còn là địa điểm quan trọng và duy nhất ở phía Nam dành cho việc đón tiếp

(*) Nguyên Giám đốc Bảo tàng lịch sử Việt Nam - Thành phố Hồ Chí Minh.

(**) Học viên cao học, Phòng Nghiệp vụ - Thuyết minh, Di tích Dinh Độc lập.

chính thức việc tổ chức các nghi lễ quốc gia tại thành phố Hồ Chí Minh của các đồng chí lãnh đạo Đảng, nhà nước và lãnh đạo thành phố. Các ngày lễ, hội lớn của dân tộc cũng được diễn ra tại đây. Để đảm bảo an ninh trật tự trong tất cả hoạt động, di tích Dinh Độc Lập đã phối hợp nhịp nhàng với các cơ quan chức năng trong lực lượng vũ trang, đặc biệt là Trung đoàn 180 Cục Cận vệ. Do đó, từ năm 1975 đến nay, mặc dù đã có hàng ngàn sự kiện được tổ chức tại đây nhưng vấn đề an ninh vẫn được đảm bảo một cách tuyệt đối.

2.2. Công tác nghiệp vụ

2.2.1. Công tác sưu tầm

Sau ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng (30/4/1975), do nhiều nguyên nhân chủ quan và khách quan tác động, nên có rất nhiều hiện vật trong Dinh bị thất lạc, bị di chuyển từ vị trí này sang vị trí khác hoặc bị gom vào kho. Từ năm 1990, khi Dinh Độc Lập bắt đầu mở cửa rộng rãi đón tiếp mọi tầng lớp nhân dân đến tham quan thì công tác sưu tầm mới được chú trọng. Đến năm 1995, các cán bộ nghiệp vụ đã tiến hành kiểm kê và xác định được 4313 tài liệu, hiện vật đang trưng bày cố định trong Dinh. Đây là những tài liệu, hiện vật vô cùng quý giá, góp phần bổ sung cho nguồn tư liệu khoa học liên quan đến Dinh Độc Lập. Chính từ nguồn tài liệu, hiện vật này, Ban Giám đốc đã cho ra mắt phòng trưng bày bổ sung di tích lịch sử - văn hóa Dinh Độc Lập vào ngày 30/4/1995 nhân dịp kỷ niệm 20 năm ngày giải phóng miền Nam thống nhất đất nước [7].

Trong những năm gần đây, Dinh Độc Lập đã chú trọng vào công tác sưu tầm với nhiều hình thức khác nhau như: tổ chức phỏng vấn nhân chứng, đi điền dã, quay phim chụp hình để tìm nguồn tài liệu và hiện vật, kết hợp với các bảo tàng trong và ngoài thành phố sưu tầm tài liệu viết và ảnh chụp, kết hợp sưu tầm hiện vật đương đại với hiện vật của các giai đoạn lịch sử đã qua. Đặc biệt là tổ chức sưu tầm theo sưu tập và theo những chuyên đề lớn có trọng điểm. Có thể nói, từ việc khai thác những tài liệu sưu tầm được, di tích Dinh Độc Lập đã chuyển tải tới khách tham quan những vấn đề, những thông tin, qua đó góp phần vào việc tuyên truyền, giáo dục truyền thống cách mạng cho mọi tầng lớp nhân dân, phục vụ tốt mục tiêu chính trị trong thời kỳ đổi mới.

2.2.2. Công tác kiểm kê tài liệu, hiện vật

Nếu những ngày đầu sau giải phóng, việc tiếp thu Dinh Độc Lập đơn thuần mang tính chất hành chính, thể hiện trong 15 năm đầu chỉ liệt kê theo kiểu thống kê các tài sản, thì trong hơn 20 năm đổi mới vừa qua, đặc biệt là từ sau khi thành lập phòng Nghiệp vụ (năm 1999), di tích Dinh Độc Lập đã tiến hành công tác kiểm kê hiện vật thông qua việc nhập hiện vật vào “Sổ kiểm kê” (sau này gọi là “Sổ đăng ký”) để bảo đảm tính pháp lý và phân loại bảo quản tốt hơn. Bên cạnh đó, di tích Dinh Độc Lập cũng đã từng bước hoàn chỉnh hồ sơ khoa học cho các hiện vật với đầy đủ các tư liệu cần thiết như: các bản xác minh khoa học cho hiện vật và các sự kiện lịch sử liên quan; lý lịch di tích; các bản vẽ; ảnh khảo tả; bản đồ đi đến di tích; biên bản qui định khu vực di tích; các bản vẽ kỹ thuật, các bản vẽ phối cảnh; các ảnh chụp di tích; bản đồ ghi dấu di tích và các tài liệu liên quan. Đến nay, hồ sơ khoa học về di tích đã được hoàn thiện.

2.2.3. Công tác bảo quản hiện vật

Dinh Độc Lập có 4 tầng lầu, 2 gác lửng và một tầng hầm với trên 90 phòng ốc, ngoài ra, còn có hàng vạn tài liệu, hiện vật thuộc loại quý hiếm và là hiện vật gốc. Những năm qua, cán bộ và nhân viên của Dinh vừa làm công tác vệ sinh, vừa làm công tác bảo quản, nhưng vẫn thường xuyên nâng cao ý thức trách nhiệm, bảo vệ, lau chùi các phòng ốc, tường, kính và các tài liệu, hiện vật đảm bảo sạch sẽ và luôn sẵn sàng đáp ứng yêu cầu phục vụ khách tham quan...

Cùng với việc bảo quản chu đáo các hiện vật trong nội thất di tích Dinh Độc Lập, việc bảo quản các hiện vật tại khuôn viên bên ngoài di tích cũng được chú trọng. Khuôn viên này rộng 12 héc-ta, trong đó có gần 10 héc-ta vườn cây, bãi cỏ và 2,5 km đường đi lại. Với chưa đến 10 lao động, công tác bảo quản khuôn viên của Dinh để phục vụ khách tham quan, phục vụ hội nghị, hội thảo đã được thực hiện chu đáo. Ngoài việc chăm sóc, bảo dưỡng hàng chục ngàn mét vuông thảm cỏ, hàng ngàn chậu cây cảnh, trong đó có nhiều cây cảnh quý hiếm từ mọi miền đất nước được đưa về đây, Hội trường Thống Nhất đã tiến hành thống kê, đánh số, lập sơ đồ vị trí cây xanh trong dinh, mỗi cây xanh được treo số và có hồ sơ theo dõi riêng.

Việc bảo quản được tiến hành thường xuyên và liên tục đảm bảo cho di tích Dinh Độc Lập có thể thực hiện tốt hơn chức năng của một di tích quốc gia đặc biệt.

2.2.4. Công tác trưng bày

Việc tiếp quản và quản lý Dinh Độc Lập cũng đã trải qua nhiều giai đoạn, di tích Dinh Độc Lập được tận dụng trong nhiều mục đích cần thiết của đất nước trong những năm khó khăn. Chính vì vậy, mặc dù đã rất nỗ lực gìn giữ và bảo quản, nhưng trên thực tế, hiện trạng các phòng trưng bày của Dinh Độc Lập vẫn có nhiều biến dạng, có phần sai lệch yếu tố nguyên trạng của di tích. Xuất phát từ nhu cầu bảo quản, gìn giữ và mở rộng các phòng trưng bày, nhiều lớp cán bộ nghiên cứu và quản lý di tích Dinh Độc Lập đã nỗ lực nghiên cứu, thu thập tư liệu, tiếp xúc, gặp gỡ nhân chứng, nhưng việc phục hồi tôn tạo di tích trong những năm qua vẫn còn một số hạn chế: số lượng các phòng mở cửa phục vụ khách tham quan chỉ có 36 phòng trên tổng số hơn 100 phòng. Tên gọi các phòng chưa đúng với chức năng, việc sắp xếp hiện vật chưa đúng vị trí như trước đây vì thiếu nhiều cứ liệu, hồ sơ liên quan; số lượng hiện vật còn rất sơ sài, thiếu thông tin, chưa làm rõ được nội dung của các câu chuyện lịch sử liên quan đến Dinh Độc Lập...

2.2.5. Công tác phát huy giá trị của di tích Dinh Độc Lập

Trong những năm gần đây, mặc dù tình hình kinh tế - chính trị của các quốc gia trên thế giới thường xuyên có nhiều biến động bất ổn, nhưng khách tham quan tại di tích Dinh Độc Lập vẫn chiếm số lượng đông đảo so với các di tích khác trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh và cả trên phạm vi cả nước. Tính từ năm 1990 trở lại đây, Dinh Độc Lập đã đón tiếp hàng triệu lượt khách tham quan, trong đó có gần 50% lượt khách quốc tế từ hơn 100 nước khắp châu lục và các tổ chức quốc tế. Riêng năm 2013, Dinh Độc Lập đã đón 1.114.564 lượt khách trong đó có 60% lượt khách quốc tế đến tham quan. Đặc biệt, hầu hết các vị nguyên thủ quốc gia các nước, các đoàn khách đối ngoại, ngoại giao,... khi đến tham thành phố Hồ Chí Minh đều được bố trí vào thăm Dinh Độc Lập.

Trong công tác phục vụ khách đến thăm, Dinh Độc Lập đã thực hiện tinh thần phục vụ không điều kiện, miễn phí đối với các đối tượng là thương binh, cựu tù chính trị, cựu chiến binh, lão thành cách mạng, trẻ em khuyết tật, con em diện chính sách gặp khó khăn, học sinh nghèo vượt khó.

3. Một số tồn tại trong hoạt động của mô hình quản lý Dinh Độc Lập

Bên cạnh hiệu quả đã đạt được, trong mô hình quản lý Dinh Độc Lập vẫn còn tồn tại một số vấn đề cần khắc phục, cụ thể:

Thứ nhất, tính chuyên ngành về khoa học bảo tồn di tích trong công tác quản lý và tu bổ di tích chưa cao, mặc dù Ban Giám đốc di tích Dinh Độc Lập đã nhận thức rõ Dinh Độc Lập trước hết là một di tích lịch sử - văn hóa. Chính vì vậy, các cán bộ công tác ở đây còn phải được tiếp tục nâng cao về trình độ tổ chức, quản lý, chuyên môn nghiệp vụ và sự phối hợp tốt hơn giữa các khâu công tác.

Thứ hai, nhiệm vụ của di tích Dinh Độc Lập khá nặng nề, bởi vừa phục vụ các nhiệm vụ chính trị, vừa tiến hành các hoạt động có thu để nuôi bộ máy, tu bổ di tích và vừa làm nghĩa vụ đối với Nhà nước. Do đó, mặc dù Ban lãnh đạo cùng với các cán bộ, nhân viên di tích Dinh Độc Lập đã cố gắng phối hợp tốt để hoàn thành chức năng, nhiệm vụ của mình, song, cũng có lúc tập trung làm tốt chức năng, nhiệm vụ này thì ảnh hưởng đến chức năng, nhiệm vụ khác và ngược lại.

4. Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả mô hình quản lý Dinh Độc Lập

4.1. Giải pháp về công tác quản lý

Cho đến nay, trong các văn bản của nhà nước, trên các phương tiện thông tin đại chúng, đời sống xã hội vẫn còn tồn tại những tên gọi khác nhau về di tích Dinh Độc Lập. Lúc thì gọi là Dinh Độc Lập, lúc lại Dinh Thống Nhất, Hội Trường Thống Nhất. Sau ngày Hội nghị Hiệp thương thống nhất đất nước diễn ra tại nơi đây (từ ngày 15 đến 21/11/1975), Dinh Độc Lập được gọi là Dinh Thống Nhất. Còn Hội Trường Thống Nhất chính thức gọi theo quyết định (tức là có quyết định 253 của Chủ nhiệm VPCP- Phủ Thủ tướng, ngày 30/11/1976).

Việc xác định tên gọi thống nhất trong các văn bản pháp luật có ý nghĩa rất lớn tới chức năng bảo tồn và phát huy giá trị của di tích. Đồng thời, tên gọi của di tích còn có ý nghĩa rất lớn đến việc định hướng nội dung và phạm vi hoạt động của nó. Về vấn đề trên, theo chúng tôi, tên gọi cho một di tích phải bảo đảm tính lịch sử, ngọn nguồn xuất xứ và quá trình đổi thay theo dòng lịch sử, phải có ý nghĩa chính trị, văn hóa và cũng phải lưu ý đến dư luận xã hội và nguyện vọng của nhân dân. Với lý do đó, tên gọi “Di tích Dinh Độc Lập” có lẽ là hợp lý nhất, bởi như vậy vừa bảo đảm tính lịch sử và đúng nghĩa với cái gọi là “Dinh”, vừa phù hợp với quyết định có tính pháp lý của Bộ Văn hóa trong việc xếp hạng di tích Dinh Độc Lập là “Di tích lịch sử - văn hóa quốc gia” vào năm 1976 cũng như việc xếp hạng di tích này là “Di tích quốc gia đặc biệt” theo quyết định của Thủ tướng chính phủ vào năm 2009 với tên gọi “Di tích lịch sử Dinh Độc Lập”.

4.2. Giải pháp về bảo tồn, tôn tạo di tích

Cần phải căn cứ vào nguyên tắc bảo tồn di tích và thực hiện các khâu nghiệp vụ để đảm bảo tính khoa học như: tiến hành nghiên cứu khoa học, kiểm kê, lập hồ sơ di tích, đưa ra các giải pháp nhằm bảo vệ, khôi phục di tích,... Tất cả các hoạt động bảo tồn di tích phải được tiến hành theo đúng nguyên tắc bảo tàng học về hoạt động bảo tồn di tích.

Cần chú trọng nhiều hơn nữa đến việc nghiên cứu khoa học, cụ thể là nghiên cứu sâu hơn, đầy đủ hơn về mọi mặt của di tích. Đề tài nghiên cứu cần phải mở rộng hơn đến cả những vấn đề có liên quan đến di tích như không gian phân bố, bối cảnh lịch sử, các sự kiện diễn ra tại di tích, vấn đề quản lý hiện vật trong di tích và lập hồ sơ, bảng thống kê thực trạng và vị thế của từng loại di vật trong từng đơn nguyên di tích để tránh mất cắp hoặc thất thoát...

Công tác bảo quản di tích phải được thực hiện toàn diện và chuyên biệt hơn đối với từng loại hiện vật với các chất liệu khác nhau. Nếu chỉ bảo dưỡng phòng chống mối mọt, ẩm mốc định kỳ và quét dọn vệ sinh thường xuyên thôi thì chưa đủ. Việc cần làm ngay hiện nay là nhanh chóng mời các chuyên gia khảo sát và đánh giá chính xác thực trạng xuống cấp của toàn bộ hiện vật

trang trí nội thất trong các phòng của di tích, từ đó xây dựng các dự án chống xuống cấp cho di tích một cách khoa học và nghiêm túc.

Ban Lãnh đạo di tích Dinh Độc Lập cũng cần sớm xây dựng kế hoạch, tiếp tục sưu tầm, những tư liệu lịch sử, hiện vật, hình ảnh có giá trị lịch sử, nghệ thuật, kinh tế, khoa học,... gắn liền với bối cảnh lịch sử và di tích trước đây. Việc sưu tầm này không chỉ thực hiện ở trong nước mà còn cần phải có kế hoạch thực hiện bằng cách cử cán bộ ra nước ngoài sưu tầm bằng nhiều phương thức như: trao đổi, nhượng lại, mua hoặc bằng con đường ngoại giao,... Có như vậy, chúng ta mới có nguồn hiện vật bổ sung cho trưng bày thêm phong phú, sinh động, hấp dẫn và chất lượng trưng bày mới được nâng cao, đáp ứng nhu cầu tìm hiểu văn hóa ngày càng cao của công chúng trong nước và quốc tế.

Phối hợp hoạt động trao đổi tài liệu, hiện vật, kinh nghiệm chuyên môn nghiệp vụ với các bảo tàng, di tích trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh và cả nước. Cán bộ di tích Dinh Độc Lập cần phải tích cực tham dự vào các chương trình này, một là học hỏi thêm kinh nghiệm chuyên môn để bảo tồn và phát huy các giá trị của di tích Dinh Độc Lập; hai là có điều kiện tra cứu, nâng cao trình độ chuyên môn bảo tồn bảo tàng, phương pháp nghiên cứu lịch sử, kiến trúc, nghệ thuật...

4.3. Giải pháp về đào tạo nhân lực

Duy trì việc tham gia các lớp học bồi dưỡng thường xuyên cho đội ngũ làm công tác chuyên môn tại di tích để hiểu biết thêm những vấn đề do nhà nước mới ban hành hoặc rút kinh nghiệm từ các bảo tàng, di tích khác. Bên cạnh đó, những người làm công tác chuyên môn tại di tích còn cần phải tự nâng cao trình độ qua việc tự học qua sách vở, qua đồng nghiệp, nhất là qua các chuyên gia trong và ngoài nước

Mỗi cán bộ chuyên môn của dinh cần phải là người am hiểu nhất về giá trị đặc trưng nổi bật trong di tích, chú trọng đến công tác nghiên cứu khoa học và sưu tầm hiện vật liên quan để tìm hiểu sâu sắc thêm các nội dung vốn có của dinh, đồng thời, làm mới nội dung cho chương trình tham quan hấp dẫn hơn. Những cán bộ nghiệp vụ phải tự nâng cao trình độ ngoại ngữ cho bản thân để nghiên cứu chuyên môn qua mạng hoặc sách

báo nước ngoài. Những người đã có ngoại ngữ thì trang bị cho mình trình độ chuyên môn nhằm hiểu biết những giá trị truyền thống mà mình đang giữ gìn và phát huy.

Bổ sung đội ngũ thuyết minh bằng lực lượng cộng tác viên và tình nguyện viên. Cộng tác viên là những sinh viên của các trường đại học làm việc vào các ngày cuối tuần hoặc Lễ, Tết.

4.4. Giải pháp về phát huy giá trị di tích

Cần nhận thức rõ, bảo tồn di tích luôn phải gắn liền với việc phát huy các giá trị của di tích (bao gồm cả giá trị văn hóa vật thể và phi vật thể) trong mối quan hệ với sự phát triển chung của thành phố và cả nước, đặc biệt với các ngành văn hóa tư tưởng, giáo dục, du lịch và báo chí.

Tranh thủ tiếp nhận ý kiến chỉ đạo thường xuyên của các cấp lãnh đạo, các ngành, các giới, các cơ quan hữu quan và đông đảo các tầng lớp nhân dân. Tích cực thực hiện các hoạt động xã hội hóa, phát huy tác dụng của di tích: các hoạt động truyền thống, các hoạt động lễ hội cấp thành phố và cấp quốc gia.

Tiếp tục chủ động, năng động hơn nữa để thu hút du khách, qua đó, tăng nguồn thu cho hoạt động của di tích. Mặt khác, cần quan tâm hơn nữa đến việc nâng cao cơ sở vật chất, nâng cao tính chuyên nghiệp của cán bộ, nhân viên nhằm tăng tính hiệu quả trong việc phục vụ khách tham quan.

Tổ chức các buổi tọa đàm, hội thảo khoa học để nhìn nhận và đánh giá khách quan và khoa học về công tác phát huy giá trị di tích Dinh Độc Lập trong thời gian qua để thấy những mặt đã làm được và những mặt chưa làm được nhằm rút ra những bài học kinh nghiệm và tìm ra những giải pháp tối ưu nhất cho việc phát huy tác dụng của di tích.

4.5. Giải pháp về công tác tuyên truyền, quảng bá

Để nhanh chóng chuyển tải những thông tin về di tích Dinh Độc Lập đến với công chúng, trước hết cần biên soạn, thiết kế lại brochure cho thẩm mỹ, dịch thêm nội dung sang các ngôn ngữ khác như Hoa, Nhật.

Thuê chuyên gia tư vấn, thiết kế, xây dựng bộ nhận diện cho di tích Dinh Độc Lập. Hệ thống nhận diện của thương hiệu di tích Dinh Độc Lập là tất cả các loại hình và cách thức có thể tiếp

cận với các đối tượng du khách như: Logo, khẩu hiệu, nhạc hiệu, băng rôn quảng cáo; các mẫu quảng cáo trên Media; các vật phẩm và ấn phẩm hỗ trợ quảng cáo (tờ rơi, poster, catalog, dây cờ, áo, mũ...); các phương tiện vận tải; bảng hiệu; các loại ấn phẩm văn phòng; hệ thống phân phối, chuỗi các cửa hàng và các hình thức PR, sự kiện khác...

Quảng bá qua các phương tiện thông tin đại chúng (báo chí, truyền hình...). Làm phim tài liệu để chiếu cho khách tham quan Dinh Độc Lập gồm: Viết kịch bản, dựng phim, quay phim, lồng tiếng, dịch sang các ngôn ngữ khác... Đầu tư cải tiến giao diện trang web làm cho sinh động hơn, đưa thêm nhiều thông tin có giá trị về lịch sử, kiến trúc, nghệ thuật... Tổ chức viết cảm nhận trên mạng, góp ý cho công tác bảo tồn và giáo dục truyền thống, tổ chức thi tìm hiểu những giá trị văn hóa địa phương có liên quan tới hoạt động văn hóa di tích...

5. Kết luận

Có thể khẳng định, mô hình quản lý di tích Dinh Độc Lập trong thời gian qua đã đạt nhiều thành tựu đáng kể, khẳng định sự phát triển theo hướng tích cực, đúng chức năng và các hệ giá trị của nó. Tuy nhiên, trong quá trình đó, cũng còn có những tồn tại cần lưu tâm. Do vậy, việc đánh giá thực trạng, nhìn nhận khách quan những mặt tích cực và những tồn tại trong mô hình quản lý di tích Dinh Độc Lập để từ đó, đề ra các giải pháp đồng bộ và cụ thể nhằm khắc phục những tồn tại, góp phần giải quyết mối quan hệ giữa bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa (trong đó có di tích Dinh Độc Lập) trong thời kỳ hội nhập hiện nay là việc làm cần thiết, bởi chính những tồn tại đó sẽ có ảnh hưởng trực tiếp đến sự phát triển của di tích này trong tương lai.

Chú thích:

(*) **Dinh Norodom:** Norodom là tên của vua Campuchia Norodom I (1834-1904), còn có tên là Ang Vody (Norodom là tên hiệu khi lên ngôi), làm vua từ năm 1860 đến năm 1904. Năm 1863, ông ký thỏa ước nhận sự bảo hộ của Pháp ở Campuchia. Để đền đáp công lao của ông, Pháp dùng tên ông để đặt tên con đường rộng lớn nhất ở Sài Gòn - Đường Norodom. Dinh toàn quyền Pháp nằm trước mặt đường Norodom nên

người ta còn gọi là dinh Norodom. Ngày 09-03-1945 Nhật đảo chánh Pháp và bắt toàn quyền Decoux từ dinh này đem lên Lộc Ninh quản thúc. Sau khi Nhật đầu hàng, đô đốc Thierry d'Argenlieu được bổ nhiệm làm cao ủy Đông Dương (như toàn quyền). Ông sống và làm việc

trong dinh Norodom. Năm 1955 cao ủy Ely trao trả dinh này lại cho thủ tướng Ngô Đình Diệm, đối với Ngô Đình Diệm sự kiện này được xem như là biểu tượng của nền độc lập Quốc gia nên ông quyết định đổi tên dinh Norodom thành tên Dinh Độc Lập.

Tài liệu tham khảo

[1]. Đặng Văn Bài (1995), “Vấn đề quản lý nhà nước trong lĩnh vực bảo tồn di tích”, *Văn hóa nghệ thuật* (2), tr. 35-38.

[2]. Hữu Bình (1968), “Dinh Độc Lập như một công trình văn hóa tổng hợp”, *Tạp san Văn hóa*, tr. 13-47.

[3]. Trương Quốc Bình (2003), “Đổi mới công tác bảo vệ và phát huy giá trị của các tác phẩm nghệ thuật tại khu di tích Dinh Thống Nhất”, *Kỷ yếu tọa đàm khoa học “Bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử văn hóa Dinh Độc Lập”*, tr. 10-17.

[4]. Nguyễn Đình Đầu (2003), “Lịch sử của di tích lịch sử Dinh Thống Nhất”, *Kỷ yếu tọa đàm khoa học “Bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử văn hóa Dinh Độc Lập”*, tr. 17-27.

[5]. Mạc Đường (2003), “Dinh Độc Lập một bảo tàng chứng tích về sự thất bại của chiến tranh phi nghĩa và phản nhân văn”, *Kỷ yếu tọa đàm khoa học “Bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử văn hóa Dinh Độc Lập”*, tr. 28-32.

[6]. Trịnh thị Hòa (2003), “Vài suy nghĩ về việc bảo tồn và phát huy giá trị di tích Dinh Độc Lập trong bối cảnh hiện nay”, *Kỷ yếu tọa đàm khoa học “Bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử văn hóa Dinh Độc Lập”*, tr. 51-55.

[7]. Nguyễn Thị Bội Uy (2003), “Suy nghĩ về công tác sưu tầm của Dinh Độc Lập trong giai đoạn Công nghiệp hoá - Hiện đại hoá”, *Kỷ yếu tọa đàm khoa học “Bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử văn hóa Dinh Độc Lập”*, tr. 123-131.

[8]. Hoàng Vinh (1997), *Một số vấn đề về bảo tồn và phát triển di sản văn hóa dân tộc*, NXB Chính trị Quốc gia,

SOME SOLUTIONS TO IMPROVING THE MANAGEMENT OF THE CULTURAL HISTORICAL RELIC - THE INDEPENDENCE PALACE

Summary

The Independence Palace is a distinguished national relic with outstanding cultural and historical values. The management system of the relic has been rather efficient and gained particular results over the past years. However, in recent years this current system has faced a number of challenges, particularly in dealing with new demands and responsibilities. Proposed solutions to improving the current administrations based on the findings of the evaluation in terms of managing, propaganda, advertising, and human resource training are believed to contribute to advancing the values of this historical cultural relic.

Keywords: Independence Palace, management, relic.

Ngày nhận bài: 21/10/2014; ngày nhận đăng: 18/12/2014.